

# BYGHERREKOMPETENCER

## Program sæson 17

**Den røde tråd: Vi bevæger os i de tre moduler gennem:**

### **Det strategiske niveau**

*Giver bedre forståelse for vigtigheden af en politisk- strategisk forankret bygherrestrategi, perspektiveret i forhold til egen organisation og dens virke)*

### **Det taktiske niveau**

*Så du kan navigere i de komplekse rammebetingelser for alle processer og faser af byggeriet, du skal kunne rådgive det politiske og strategiske niveau i forhold til visionerne og strategien - og samtidig sikre forankring og værdiskabende samarbejde i hele værdikæden.*

### **Det operationelle niveau**

*Byggeriet er komplekst og risikofyldt, den professionelle bygherre kan med de rette kompetencer og "værktøjskasser" minimere risici og sikre et succesfuldt bæredygtigt projektforløb*

...med små udsving, hvor det er formålstjenligt at behandle et tema bredt på én gang

## Modul 1

**4. – 6. november 2026**

### **Dag 1**

**Hovedtema: Strategisk helhedsoverblik**

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 08.30         | <b>Registrering – kaffe/te og morgenmad</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 09.00 – 10.30 | <b>Introduktion til uddannelsen</b><br><br>Præsentation af kursusledelsen.<br>Præsentation af uddannelsen.<br><br>Deltagerne præsenterer sig selv, deres organisation og deres udfordringer + forventninger<br><br>Kort intro til grupperne og opgaver/eksamen.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 10.30 – 10.45 | <b>Pause – kaffe/te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 10.45 – 11.30 | <b>Bygherren som den centrale aktør i byggeriet</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Bygherrens centrale rolle</li><li>• Bygherren i samfundsmæssigt perspektiv, herunder ift. bæredygtighed / CØ</li><li>• Bygherrens interesser og opgaver, Bygherrevejledningen, Værdibyg etc.</li><li>• Derfor er bygherrens rolle kommet i fokus</li><li>• Forskellige bygherretyper – en overflyvning af arketyper – som vi ser og uddyber på modul 2</li><li>• Forskellige måder at påtage sig bygherre-rollen. Hvilken er du – og hvilken vil du gerne være? (Tager du ansvar – eller "køber du dig fra det")</li></ul> |

|                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 11.30 –<br>12.15 | <b>Bygherrens egen projektorganisation – og projektets organisation</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Fokus på visioner, strategier, handlingsplaner – mål og succeskriterier</li> <li>• Om bygherrens egen organisation, og om de væsentlige valg/beslutninger i den professionelle bygherreorganisation</li> <li>• De enkelte aktørers roller og arbejdsområder</li> <li>• Bygherren som leder og beslutningstager</li> <li>• Er de rette kompetencer (også de "nye") til stede?<br/>Hvornår inddrage hvem, hvilke kompetencer skal være in house og hvilke eksternt hos dig?</li> <li>• Samfundsansvar - lærlinge, karteller, social dumping, CSR, bæredygtighed etc.</li> <li>• Hvordan afsætte ressourcer til f.eks. ønsket om bæredygtighed. Tidlig inddragelse – også internt</li> </ul> |
| 12.15 –<br>13.00 | <b>Frokost</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 13.00 –<br>14.15 | <b>Bygherrens porteføljestrategi</b><br>Hvordan sikrer du, at I opfylder brugernes skiftende behov – og samtidig imødekommer krav i f.eks. bygningsdirektiv, energieffektiviseringsdirektiv, BR etc. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvordan kan du arbejde strategisk med din bygningsmasse?</li> <li>• Muligheder ved at vedligeholde, gentænke og forandre et byggeri</li> <li>• Muligheder og opfyldelse af eksisterende og kommende krav med renovering, transformation, genanvendelse og cirkularitet</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 14.15 –<br>14.45 | <b>Gruppeøvelse i porteføljescreening</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 14.45 –<br>15.15 | <b>Eftermiddagsbreak</b><br>Tag kaffe/te og kage - og drøft i gruppe / med sidemand, hvad det vi har hørt i praksis kan anvendes til – og hvordan.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 15.15 –<br>16.30 | <b>Driftsstrategi og facilities Management – i bygherrens hverdag</b><br>FM som ledelsesbegreb og som strategisk værktøj: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvordan implementeres det i konkrete projekter</li> <li>• Hvordan sikres driftsstrategisk fokus ifm. projekters udvikling og realisering – sikre god og bæredygtig drift</li> <li>• Hvordan stilles og specificeres krav og hvad er bygherrens rolle?</li> <li>• Kobling til (bæredygtig) drift (håndbog)</li> <li>• Hvilken lovgivning, vejledninger og typiske faldgruber skal jeg som bygherre kende til?</li> </ul> Pause undervejs.                                                                                                                                                                                                |
| 16.30 –<br>16.45 | <b>Generelle spørgsmål og opsummering</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 16.45 –<br>18.00 | <b>Gruppe-modulopgaver til løsning og fremlæggelse 2. dag</b><br>Forberedelse af mundtlig fremlæggelse                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 18.30            | <b>Middag</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

## Dag 2

### Rammebetingelser

|                 |                                                                                        |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------|
| 08.30-<br>09.00 | <b>Introduktion til dagen – og kort gennemgang af gruppe-modulopgaverne fra 2. dag</b> |
|-----------------|----------------------------------------------------------------------------------------|

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|               | <b>Love &amp; regler-blokken</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 09.00 – 12.15 | <p><b>Bygherrens Rammebetingelser</b></p> <p>Bygherrens handlepunkter, forpligtelser og rettigheder ift.:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• ABR 18 og Ydelsesbeskrivelserne</li> <li>• AB 18 / ABT 18</li> <li>• Sikkerhedsstillelse, forsikringer, forsinkelser, aflevering, mangler etc.</li> <li>• BR18 for bygherrer – nyt, overblik og fokuspunkter - hvad er på vej i BR?</li> <li>• Planlov og lokalplaner</li> <li>• Rammebetingelsernes klassiske faldgruber</li> <li>• Risikostyring ved renovering og transformation - overblikket over faldgruber, aftalegrundlag og rådgivergrænseflader (AB18/ABR18)</li> <li>• Overblik over (implementeringen af) EU's Energieffektiviseringsdirektiv (EED) og Bygningsdirektiv (EPBD)</li> </ul> <p>Pauser og opgaver indlagt undervejs</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 12.15 – 13.00 | <b>Frokost</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 13.00 – 15.30 | <p><b>Introduktion til Udbudsreglerne og Udbudsstrategi – for bygherrer</b></p> <p>Introduktion til Udbudsreglerne og Udbudsstrategi - udbud af rådgiverydelser - udbudsformer (inkl. udbud med forhandling, tidlig inddragelse, markedsdialog etc.)</p> <p>Indlægget indeholder en overordnet introduktion til gældende udbudsregler (Udbudsloven, tilbudsloven og direktiverne) samt en mere detaljeret gennemgang af udvalgte dele af udbudsloven/tilbudsloven.</p> <p>I gennemgangen lægges vægt på de dele af reglerne i udbudsloven/tilbudsloven, der har betydning for bygherrens tilrettelæggelse og gennemførelse af udbudsforretningen, herunder især valg af regelsæt (tærskelværdier), udbudsformer, udvælgelse af tilbudsgivere, bedømmelse/evaluering af tilbud samt tildeling af kontrakt.</p> <p>Gennemgangen vil yderligere indebære et indblik i klassiske faldgruber i relation til udbud.</p> <p>Vi ser også på udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog – hvad er muligt? Hvad må man?</p> <p><b>Håndtering af (nye) krav</b></p> <p>Hvor langt kan man gå med krav til f.eks. bæredygtighed uden at komme i konflikt med EU-retten?</p> <p>Kan man med fordel arbejde med dokumentation på opfyldelse af LCA allerede i udbud / tidligt i projekter?</p> <p>Håndtering af rådgiveransvar og entreprenørkrav – også ved renoverings- og transformationsprojekter</p> <p><b>Pauser og opgave er indlagt undervejs</b></p> |
| 15.30 – 16.00 | <b>Eftermiddagsbreak</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 16.00 – 17.15 | <p><b>Forhold dig strategisk til bæredygtighed</b></p> <p>Det er afgørende som både offentlig og privat bygherre at kunne fremme bæredygtighed i nybyggeri og renovering.</p> <p>Vi ser på begreberne og hvordan du kan forholde dig strategisk til bæredygtighed som en integreret del af organisation og virke.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|               | <p>Hvad er det, vi reelt mener, når vi siger bæredygtighed. Og hvordan får du økonomien på plads ift. bæredygtighedsindsatsen, herunder tænkt bedst ind i budget fra begyndelsen.</p> <p>Diskutere nybyggeri, renovering og transformation – og hvordan man bedst udnytter m2.</p> |
| 17.15 – 18.15 | <b>Gruppe-modulopgaver til løsning og fremlæggelse 3. dag</b><br><b>Forberedelse af mundtlig fremlæggelse</b>                                                                                                                                                                      |
| 18.45         | <b>Middag</b>                                                                                                                                                                                                                                                                      |

### Dag 3

#### Hovedtema: Udvalgte bygherretyper

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 08.30 – 09.00 | <b>Introduktion til dagen – og kort gennemgang af gruppe-modulopgaverne fra 2. dag</b>                                                                                                                                                                                                                     |
|               | <b>BYGHERRE-BLOKKEN</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 09.00 – 09.45 | <b>Overblik over forskellige bygherre-typer</b><br>Generel overflyvning                                                                                                                                                                                                                                    |
| 09.45 – 10.00 | <b>Pause – kaffe / te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 10.00 – 10.45 | <b>Den kommunale bygherre</b><br>Organisering, opgaver, strategi og udvikling.<br><br>Hvordan påvirkes og håndteres strategien ift. nye krav fra f.eks. bygningsdirektiv, energieffektiviseringsdirektiv, BR etc. – og den nye dagsorden med øget fokus på eksisterende byggeri / porteføljestyring?       |
| 10.45 – 11.30 | <b>Den institutionelle bygherre</b><br>Organisering, opgaver, strategi og udvikling.<br><br>Hvordan påvirkes og håndteres strategien ift. nye krav fra f.eks. bygningsdirektiv, energieffektiviseringsdirektiv, BR etc. – og den nye dagsorden med øget fokus på eksisterende byggeri / porteføljestyring? |
| 12.00 – 12.45 | <b>Frokost</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 12.45 – 13.45 | <b>Walk &amp; talk – and listen</b>                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 13.45 – 14.30 | <b>Forsyningsselskab som bygherre</b><br>Forsyningsselskaberne har en helt central og aktuel rolle som bygherre i den grønne omstilling.<br><br>Organisering, opgaver, strategi og udvikling.                                                                                                              |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|               | Hvordan påvirkes og håndteres strategien ift. nye krav fra f.eks. bygningsdirektiv, energieffektiviseringsdirektiv, BR etc. – og den nye dagsorden med øget fokus på eksisterende byggeri / porteføljestyling?                                                                                     |
| 14.30 – 15.15 | <b>Den private Bygherre</b><br>Organisering, opgaver, strategi og udvikling.<br><br>Hvordan påvirkes og håndteres strategien ift. nye krav fra f.eks. bygningsdirektiv, energieffektiviseringsdirektiv, BR etc. – og den nye dagsorden med øget fokus på eksisterende byggeri / porteføljestyling? |
| 15.15 – 15.30 | <b>Generelle spørgsmål og opsummering</b>                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 15.30 – 16.00 | <b>Gruppe-hjemmeopgave – kort intro</b><br>Tak for i dag – vi ses på modul 2                                                                                                                                                                                                                       |

Der tages forbehold for ændringer i programmet.

## Webinar mellem modul 1 og modul 2:

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 time | <b>EU-taksonomi – bygherrens perspektiv</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hvordan er vores tilgang til arbejdet med EU-taksonomien?</li> <li>Hvordan ser vi værdikæderne? Hvem efterspørger rapportering og hvem stiller vi krav til?</li> <li>Hvordan ser vi på de sociale minimumsgarantier?</li> </ul> |
|--------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## Modul 2

14. – 16. december 2026

### Dag 1

Hovedtema: Programmering og digitalisering

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 08.30         | <b>Registrering – kaffe/te og morgenmad</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 09.00 – 09.45 | <b>Introduktion til modul 2</b><br>Og kort opsamling på gruppe-hjemmeopgaven fra modul 1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 09.45 – 10.45 | <b>Programmering – sådan kan "kvaliteten" sættes</b><br>På et overordnet strategisk plan ses på: <ul style="list-style-type: none"> <li>Overvejelser og sammenhænge mellem kvalitet, økonomi og tid</li> <li>"Programmering" af byggeri/projekt og brugerprocesser</li> <li>Strategiske valg: Bygge nyt, renovering eller transformation?</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 10.45 – 11.00 | <b>Pause – kaffe/te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 11.00 – 12.00 | <b>Gruppeopgave om programmering og planlægning i praksis på det strategiske plan</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Kort oplæg til gruppeopgave<br/>Opgaven skal være læst forud af deltagerne</li> <li>Opgaveløsning i grupper (walk and talk)</li> <li>Diskussion i plenum</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 12.00 – 12.45 | <b>Frokost</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|               | <b>DIGITALISERINGSBLOKKEN</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 13.00 – 14.15 | <b>Digitalisering. IKT. BIM - set fra bygherrens side</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Der er IKT-bygherrekrav i IKT-bekendtgørelser 118 og 119 i hhv. Lov om offentlig byggevirksomhed og Almenboligloven.</li> <li>Der er IKT-krav i udbudsmaterialet til rådgivere – og der er krav til udarbejdelse af en IKT-aftale.</li> <li>AB 18-systemet og YBL 18 inddrager IKT</li> </ul> <p>Vi ser på, hvordan du som bygherre får mest nyttigt ud af dette arbejde med IKT i praksis. Hvilke krav, du bør stille - og hvilke kompetencer, du skal sikre dig i din organisation.</p> <p>Hvad er bygherrens rolle i alt det her?</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Hvorfor skal vi det her – what's in it for me?</li> </ul> |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|               | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvad skal jeg vide og gøre?</li> <li>• Opmærksomhedspunkter</li> <li>• - også ift. driften</li> <li>• Hvor får jeg hjælp?</li> <li>• Kort om byggeriets standarder til digitalisering af byggeprocessen</li> <li>• Hvordan følger jeg som bygherre op på IKT-processen?</li> <li>• Værktøjer – herunder Molios anvisning om IKT-krav og Bygherreforeningens Digitaliseringsguide</li> <li>• Projekt-/byggeweb-løsninger</li> <li>• Hvordan optimere på bæredygtighed med digitale data?</li> <li>• YBB skal med for det er her der kræves flere data - dokumentation vigtig. Koble med LCA</li> <li>• IKT som driver for bæredygtighed</li> </ul> |
| 14.15 – 14.45 | <b>Eftermiddagsbreak</b><br>Tag kaffe/te og kage - og drøft i gruppe / med sidemand, hvad det vi har hørt i praksis kan anvendes til – og hvordan.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 14.45 – 15.45 | <b>AI som praktisk beslutningsstøtte for bygherren</b><br><br>Hvordan du som bygherre få nytte af AI:<br>I strategien, til projektstyring og projektgranskning, ressourcestyring, diverse analyser, tilstandsvurderinger og drift ifm. bæredygtighedsindsatsen, dataanalyser, dokumentation mm.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 15.45 – 16.00 | <b>Pause – kaffe / te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 16.00 – 17.30 | <b>Gruppe-modulopgaver til løsning og fremlæggelse 2. dag</b><br><b>Forberedelse af mundtlig fremlæggelse</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 18.30         | <b>Middag</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

## Dag 2

### Hovedtema: Samarbejde mellem byggeriets hovedaktører

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 08.30 – 09.00 | <b>Introduktion til dagen – og gennemgang af gruppe-modulopgaver fra 1. dag</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|               | <b>SAMARBEJDSBLOKKEN</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 09:00 – 09.30 | <b>Dialogbaseret samarbejde</b><br><br>Mange nye samarbejdsformer anvendes. Udbudsloven og tilbudsloven, nye udbudsformer og AB-systemet har styrket denne udvikling. <ul style="list-style-type: none"> <li>• Dialogbaseret samarbejde: formål, indhold, gennemførelse</li> <li>• Gode samarbejder: Hvad er grundlaget for et godt samarbejde – set med bygherrens samarbejdspartneres øjne?</li> <li>• De vigtigste omdrejningspunkter - vær opmærksom på dem i de følgende cases</li> <li>• Nogle gode råd</li> </ul> |
|               | <b>Gode samarbejder</b><br><br>Hvad er grundlaget for et godt samarbejde – set med bygherrens samarbejdspartneres øjne?                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 09.30 – 10.15 | <b>Strategiske partnerskaber</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10.15 – 10.30 | <b>Pause – kaffe / te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 10.30 – 11.15 | <p><b>Gode samarbejder:</b><br/> <b>Entreprenørens interesse i nye samarbejdsformer</b></p> <p>Indlægget fokuserer på at identificere og forstå entreprenørens interesse i samarbejde og på implementering af nye samarbejdsformer ud fra</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Incitamenter og motivationsfaktorer</li> <li>• Procesoptimering og effektivitet</li> <li>• Bæredygtighed og miljømæssige hensyn</li> <li>• Risikostyring og konflikthåndtering</li> </ul>                                                                                                                                  |
| 11.15 – 12.00 | <p><b>Gode samarbejder:</b><br/> <b>Rådgiveren: Valg af samarbejdsform og udbudsstrategi</b></p> <p>Valg af samarbejdsform og udbudsstrategi er én af bygherrens vigtigste beslutninger i forbindelse med et byggeris gennemførelse. Der foretages en præsentation af:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Det nødvendige grundlag for de strategiske valg af samarbejdsform og udbudsstrategi</li> <li>• De klassiske samarbejdsformers fordele og ulemper.</li> <li>• Kombinationsmuligheder, der skræddersyes til de strategiske mål med projektet og det konkrete projekts karakteristika</li> </ul> |
| 12.00 – 12.45 | <b>Frokost</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 12.45 – 13.30 | <p><b>Gode samarbejder:</b><br/> <b>Bygherren: Den kommunale bygherres perspektiv</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 13.30 – 14.15 | <p><b>Gode samarbejder:</b><br/> <b>Arkitekten: Erfaringer fra vellykket partnering-lignende samarbejde</b></p> <p>Hvad virkede særligt godt?<br/> Rådgiverens/arkitektens vinkel<br/> Udfordringer arkitektur vs. bæredygtighed</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 14.15 – 14.30 | <b>Pause – kaffe/te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 14.30 – 15.15 | <p><b>Gode samarbejder:</b><br/> <b>Walk &amp; Talk: Forberedelse til efterfølgende paneldebat</b></p> <p>Arbejde videre med de spørgsmål, I gruppevis fandt frem til tidligere på dagen – suppleret med spørgsmål, der ønskes stillet efter indlæggene.</p> <p><b>Kaffe/te undervejs</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| 15.15 – 16.00 | <p><b>Gode samarbejder:</b><br/> <b>Paneldebat: Spørgsmål og diskussion, herunder fælles drøftelser af samarbejdsformer</b></p> <p>Spørgsmål fra grupperne.</p> <p>Og drøfte:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvor er de største udfordringer ved dialogbaseret samarbejde?</li> <li>• Hvor er der behov for større viden?</li> <li>• Hvordan kan vi gennem styrket samarbejde også styrke alles arbejde med bæredygtighed?</li> </ul>                                                                                                                                                               |

|               |                                                                                                        |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 16.00 – 16.10 | <b>Generelle spørgsmål og opsummering</b>                                                              |
| 16.10 – 17.30 | <b>Gruppe-modulopgaver til løsning og fremlæggelse 3. dag</b><br>Forberedelse af mundtlig fremlæggelse |
| 18.30         | <b>Middag</b>                                                                                          |

### Dag 3

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 08.30 – 09.00 | <b>Introduktion til dagen – og gennemgang af gruppe-modulopgaver fra 2. dag</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 09.00 – 10.30 | <b>Bæredygtighed i praksis – et overblik</b><br>Oplægget... <ul style="list-style-type: none"> <li>• Giver et kort overblik over - og erfaringer med - certificeringer og mærkninger – herunder Svanemærket og især DGNB-DK</li> <li>• LCC og LCA som værktøj – for bygherren</li> <li>• YBB</li> <li>• Orientering om nationale strategi for bæredygtighed</li> <li>• Beskriver hvordan certificeringsordninger kan bruges i programmering, projektering og udførelse. Overblik over bæredygtighedscertificeringer</li> <li>• Forklarer hvordan certificering kan indarbejdes i et projekt som henholdsvis lille og stor bygherre</li> <li>• Orienterer om bæredygtighed i BR – nu og snart</li> <li>• Transformation</li> <li>• Genbrug/genanvendelse</li> <li>• Øvelser – konkrete "regnecases"</li> </ul> <b>Pauser undervejs</b>                                                                                         |
| 11.00 – 11.15 | <b>Pause – kaffe/te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 11.15 – 12.00 | <b>En strategisk vinkel på:</b><br><b>Bygherrens samarbejde med brugerne</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Tilrettelæggelsen af brugernes medvirken</li> <li>• Den konkrete dialog</li> <li>• Vigtige områder</li> </ul> <b>Bygherren og den nye byggeproces</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Parter og interessenter i byggesagen</li> <li>• Bygherrens kunder</li> <li>• Etablering af samarbejdet</li> <li>• Den værdibaserede byggeproces</li> </ul> <b>Den værdibaserede byggeproces</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Cases</li> <li>• Oplæg til gruppearbejde</li> </ul> <b>Brug af brugernes værdier i samspillet</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Formulering af (styrende) værdier</li> <li>• Prioritering af værdier</li> <li>• Brug af værdier</li> </ul> <b>Gruppearbejde</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• på basis af Anders' indlæg/oplæg</li> </ul> |

|               |                                                                                                                                                             |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|               | <b>Forelæggelse af gruppearbejder og diskussion</b><br><b>[Pauser og walk &amp; talk undervejs]</b>                                                         |
| 12.00 – 12.45 | <b>Frokost</b>                                                                                                                                              |
| 12.45-13.45   | <b>En strategisk vinkel på...fortsat</b>                                                                                                                    |
| 13.45 – 14.00 | <b>Pause – kaffe/te</b>                                                                                                                                     |
| 14.00 - 14.10 | <b>Generelle spørgsmål og opsummering</b>                                                                                                                   |
| 14.10 - 15.30 | <b>Gruppe-hjemmeopgave – kort intro</b><br>Konkrete tiltag der skal testes på "hjemmefronten" frem til næste modul<br><br>Tak for i dag – vi ses på modul 3 |

Der tages forbehold for ændringer i programmet.

## Webinarer mellem modul 2 og modul 3

|        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 time | <b>Bygherrens arbejdsmiljøforpligtelser og metoder</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvilket ansvar og hvilke pligter har jeg som bygherre?</li> <li>• Hvordan lever jeg op til dem?</li> <li>• Hvad skal jeg have styr på for at være tryk?</li> <li>• - herunder hvilke pligter har arbejdsmiljøkoordinatorerne og de projekterende?</li> <li>• Hvorledes kan disse pligter organiseres og udføres overskueligt, enkelt og praktisk på projekterne?</li> </ul> |
| 1 time | <b>Commissioning</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Hvad er commissioning og hvorfor er det relevant for mig som bygherre?</li> <li>• Hvordan organiserer man sig, hvis man ønsker at gennemføre commissioning?</li> <li>• Helt praktisk: hvordan gennemføres et commissioningforløb?</li> </ul>                                                                                                                                                                  |

## Modul 3

18. – 19. januar 2027

**Dag 1**

**Hovedtema: Økonomi, kvalitetssikring og konfliktforhold**

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 08.30         | <b>Registrering – kaffe/te og morgenmad</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 09.00 – 09.45 | <b>Introduktion til modul 3</b><br>Kort opsamling på gruppe-hjemmeopgaven fra modul 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 09.45 – 12.15 | <b>Grundlæggende budget- og økonomistyring</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Grundbegreber i økonomistyring for bygherren i forbindelse med en byggesag</li><li>• Budgetnoten og afgrænsning af byggesagens budget</li><li>• Effektiv budgettering og økonomistyring i projektets tidlige faser</li><li>• Metoder og værktøjer i forbindelse med udførsel og afslutning af byggeriet</li><li>• Værdibyg <a href="#">vejledningen om budgettering</a> og <a href="#">vejledningen om økonomistyring</a></li></ul> <b>Men alt går ikke altid som forventet, så:</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Det styrende budget som regnskab</li><li>• Håndtering af ændringer og hindringer (tillægsarbejder og krav)</li><li>• Indsamling af kvalitetsdata til budgettet</li><li>• Budgettet som strategisk værktøj</li><li>• Gennemsigtighed, rapportering og opfølgning</li></ul> <b>Lidt om forskellige måder at kalkulere</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Successiv Kalkulation</li><li>• Molios Prisdata/nøgledata</li><li>• Erfaringer</li></ul> <b>Risikostyring</b> <ul style="list-style-type: none"><li>• Koblingen mellem risikostyring, budgetreserver og økonomistyring</li></ul> <b>Pauser undervejs</b> |
| 12.15 – 13.00 | <b>Frokost</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| 13.00 – 13.45 | <b>KS &amp; Projektgranskning</b><br>For at sikre et godt byggeprojekt, er det afgørende med et solidt og gennemarbejdet projektgrundlag, der gennem hele processen granskes og kvalitetssikres for at undgå fejl, mangler og svigt.<br><br>Bygningsstyrelsen har etableret sit eget KS-team.<br>Hør om hvordan de som bygherre håndterer og sikrer en god kvalitet i deres byggeprojekter, herunder hvad der oftest går galt, hvilke hjælpeværktøjer de benytter og hvilke tiltag der løbende implementeres.<br><br>Vejledning fra Værdibyg hjælper til.<br><br>Fokus på vigtigheden af ordentligt KS-arbejde, fasegodkendelser, sikre fremdrift i projekt og ordentlig aflevering til drift. Rød tråd mod drift og dokumentation. Sikre ibrugtagningstilladelsen kommer i hus.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| 13.45 – 14.00 | <b>Pause – kaffe / te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| 14.00 – 15.15 | <b>Konfliktløsning:</b><br><br><b>Voldgiftsnævnets værktøjskasse når der er uenighed</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|               | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Løsningstrappen</li> <li>• Syn og skøn</li> <li>• Hurtige afgørelser</li> <li>• Voldgift</li> <li>• Mediation og mægling</li> </ul> <p>Og kort om:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• sagkyndig beslutning</li> </ul> <p>Regler og erfaringer vil blive belyst med cases, der virkeliggør begreberne.</p> <p>Konfliktløsningssystem i AB</p> |
| 15.15 – 15.30 | <b>Eftermiddagsbreak</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 15.30 – 16.30 | <b>Konflikters natur og karakteristika – og hvordan konflikter kan håndteres i praksis</b> <p>Alternative metoder og konflikthåndtering<br/>Hvordan og hvorfor god konflikthåndtering kan medvirke til et bedre projekt.</p>                                                                                                                                                                    |
| 16.30 – 16.40 | <b>Generelle spørgsmål og opsummering</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 16.40 – 18.00 | <b>Gruppe-modulopgave</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| 18.30         | <b>Middag</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

## Dag 2

### Hovedtema: Bygherreforeningen, Værdibyg – og eksamen

|               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 08.30 – 09.00 | <b>Introduktion til dagen – og drøftelse af gruppe-modulopgaver fra 1. dag</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 09.00 – 10.00 | <b>Værdibyg – stærke værktøjer til bygherren</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Nyttige publikationer til bygherren – et overblik</li> <li>• Fokus på Afleveringsprocessen og Før-gennemgang<br/>Hvordan kommer vi godt i mål uden fejl og mangler på afleveringsdagen. God praksis ved overdragelse, idriftsættelse, commissioning og indtænkning af driftsvenlighed i projektet.</li> </ul> |
| 10.00 – 10.15 | <b>Pause – kaffe/te</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 10.15 – 11.00 | <b>Orientering om og forberedelse af eksamen</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|               | <b>EKSAMEN</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 11.15 – 12.00 | <b>Skriftlig eksamen</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 12.00 – 12.45 | <b>Frokost</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                  | <b>Mundtlig eksamen – i grupper</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| 15.00 –<br>15.15 | <b>Afslutning</b><br><br>Opsamling – fælles evaluering og kommentarer<br><br>Og en (afskeds-)dialog om fremtiden, om opfølgning, om netværk med andre<br>Bygherrekompeterencer-dimittender - og om kurset.<br><br>Overrækkelse af diplomer. Foto af hele holdet.<br>Bobler og snacks – og snup en sandwich til hjemturen<br><br>Tak for uddannelsen – ses måske på opdateringsdag! |